

Olli Immonen ps

Kirjallinen kysymys Poliisihallituksen linjauksesta joukkojenhallintaan kuuluvien poliisien matka-ajasta

Eduskunnan puhemiehelle

Nykymuotoinen poliisin joukkojenhallinta eli jouha-toiminta sai alkunsa 1990-luvulla. Nykyään vähintään 25 hengen jouha-joukkueita on lähes kaikilla poliisilaitoksilla. Jouha-tehtävissä toimivat viikon mittaisen erikoiskoulutuksen saaneet tavalliset poliisit. Joukkojenhallintajoukkuetta käytetään hallitsemaan, ohjaamaan ja hajottamaan suurta väkijoukkoa sekä esimerkiksi kulkueiden saattamiseen ja alueiden eristämiseen. Yleisimpiä tehtäviä ovat mielenosoitukset, valtiovie-railut ja jotkut korkean riskin urheilutapahtumat, kuten kansainväliset jalkapallon liigakarsinnat, joita seuraamaan saapuu joukkueiden faneja, joista osa voi sortua fyysiseen rähinöintiin.

Poliisin joukkojenhallinta eli jouha-joukkueita liikutellaan tarvittaessa ympäri Suomen. Poliisihallituksen muuttunut linjaus, jossa siirtymiseen käytettävät ajotunnit eivät enää kerrytä poliisien työaikaa, on herättänyt henkilökunnan keskuudessa epäselvyyttä, harmistumista ja huolestumista muun muassa oikeusturvasta. Tämän takia joukkojenhallintakoulutuksen saaneita poliiseja on jopa siirtynyt muihin tehtäviin, koska pitkien päivien tekemistä ilman vastaavaa työaikamerkintää ei nähdä kannattavana.

Suomen EU-puheenjohtajuuden aikana Helsingissä järjestettyjä kokouksia saavuttiin turvaamaan pääkaupunkiseudun ulkopuolelta, esimerkiksi Oulusta. Vastaavasti Helsingistä ajettiin viime toukokuussa Rovaniemelle Arktisen neuvoston ministerikokoukseen ja viime kesäkuussa Tampereella pelattuun EURO2020 Suomi—Bosnia-karsintaotteluun.

Poliisien työpäivistä tulee pitkiä. Vuoro alkaa aamulla kello 11 omalta laitokselta. Varusteet pakataan ja kello 12 lähdetään liikkeelle. Tässä vaiheessa poliisin työaika päättyy ja alkaa matka-aika. Esimerkiksi matka Helsingistä Tampereelle kestää kaksi tuntia, ja kun poliisi saapuu Tampereelle, työaika alkaa jälleen. Kymmenen tunnin työvuoron päätteeksi varusteet pakataan autoon ja sama järjestely toistuu. Ajotunnit eivät Poliisihallituksen tulkinnan mukaan kerrytä työaikaa. Kuudestatoista tunnista, jotka henkilö on todellisuudessa työnantajan käytettävissä, vain kaksi toista lasketaan työajaksi. Matka-aikaa voidaan virkaehtosopimuksen mukaan pitää työaikana, jos sitä on pidettävä varsinaisena työsuorituksena.

Aiemmin matka-aika merkittiin työajaksi kaikille autossa oleville, mutta Poliisihallitus on uudistanut linjaansa. Matka-aikaa ei enää pidetä työsuorituksena muiden kuin kuljettajan kohdalla. Näin siitäkkin huolimatta, että autossa kuljetetaan jopa satojen kilojen edestä varusteita, jotka ovat poliisimiesten vastuulla, ja lähtö virkamatkalle tapahtuu työnantajan määräämänä virantoimitus-

Kirjallinen kysymys KK 29/2020 vp

paikalta. Ajon aikana on myös ollut vakiintunut käytäntö kuunnella hätäkeskuksesta välittyviä tehtäviä, ja jos matkan aikana tapahtuu jotain, poliisi on valmiina toimimaan huolimatta kyseisestä työaikamääräyksestä. Joskus matkan aikana on jouduttu pysähtymään ja hoitamaan esimerkiksi jotakin isompaa tehtävää, jota varten olisi muuten pitänyt hälyttää useampi partio paikalle.

Henkilöstö on ollut Poliisihallituksen uudesta linjauksesta harmissaan. Esimiehille ja liittoon on tullut paljon kyselyjä. Työnantajan järjestely on henkilöstön mielestä keinotekoinen. Huolta aiheuttaa myös virkamiehen oikeusturva. Matkan aikana voi tapahtua jotakin yllättävää. On myös epäselvyyttä siitä, missä vaiheessa tarkalleen ottaen työsuoritus alkaa. Oulussa joukkojenhallintakoulutuksen saaneita poliiseja on siirtynyt muihin tehtäviin, koska pitkien päivien tekemistä ei nähdä kannattavana, jos niistä ei kerry työtunteja. Ongelma kärjistyi entisestään Suomen EU-puheenjohtajuuskauden aikana.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus ryhtyä toimiin, jotta poliisien työaika koskeva Poliisihallituksen linjaus saadaan korjattua siten, että joukkojenhallintaan kuuluvien poliisien työtehtäviin kuuluviin matkoihin kuluva aika lasketaan tulevaisuudessa työajaksi?

Helsingissä 11.2.2020

Olli Immonen ps